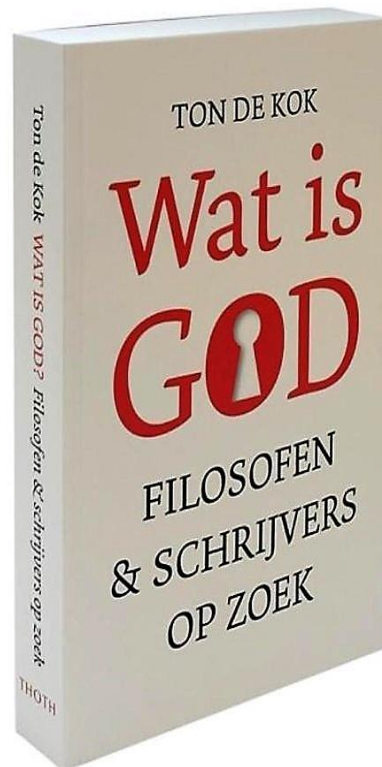

Nieuwe aanwinsten 4e kwartaal 2020

Samenvatting

Waarom is er iets en niet niets? Een adembenemende gedachte voor wie er even bij stilstaat. En omdat er iets is: het universum, de wereld, huis, tuin en keuken, stellen we ons vaak de beklemmende vraag wat eigenlijk de zin van dit alles is. Vijfentwintighonderd jaar lang hebben filosofen, schrijvers en dichters met dat mysterie geworsteld.

Ton de Kok is gepromoveerd in de geesteswetenschappen, oud-marinier, voormalig lid van de Tweede Kamer en tegenwoordig docent godsdienstfilosofie op een middelbare school in Amsterdam. Hij mengt zich regelmatig in het publiek debat op de opiniepagina's van de landelijke dagbladen. Gevoed door zijn veelkleurige levenservaring geeft hij met een journalistieke pen in een persoonlijk document een boeiend beeld van de bestaansworsteling van bijna veertig filosofen en schrijvers met de vraag Wat is God?

Tussen Xenophanes (500 v.Chr.), met wie het boek begint en Harry Mulisch, met wie het wordt afgesloten, ontmoeten we onder anderen Plato, Lucretius, Thomas van Aquino, Eckhart, Pascal, Spinoza, Voltaire, Schopenhauer, Nietzsche, Sartre, Mann, Hesse, Camus, Hemingway en Kertész.

Philip Visser - Thijs Laeven

Aan u de vraag ...

Ritus en Tempelbouw / Quatuor Coronati - Studieblad 6

Deze bundel geeft de lezer een uniek overzicht van de leergesprekken (ook bekend als «catechismus») die in Nederlandstalige rituaalboeken zijn opgenomen sinds 1733.

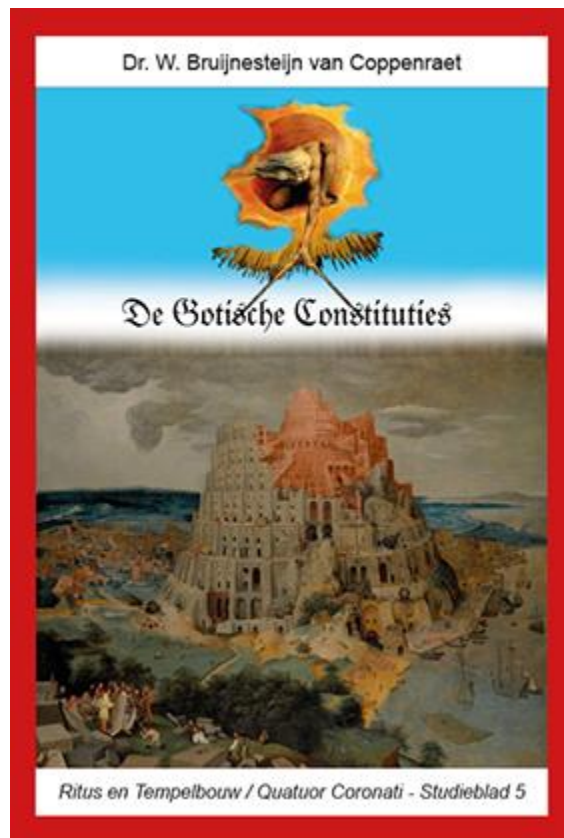
Het leergesprek maakt stevast deel uit van het ritueel in elk van de drie graden. Het is een herneming op hoofdlijnen van het voorgaande ritueel. De lezer vindt van 23 rituaalboeken uit drie eeuwen de leergesprekken op een rijtje. Hiermee kan de lezer zich een beeld vormen van die rituelen.

Deel 1 stelt de leergesprekken en de gevolgde werkwijze voor. Verder geven de auteurs een aanzet tot analyse door de meest opmerkelijke vindplaatsen te ordenen. Deel 2 geeft ±60 leergesprekken voor de drie graden in hun oorspronkelijke versie.

De auteurs zijn lid van verschillende loges die werken onder het Grootoosten der Nederlanden. Zij zien het leergesprek niet zozeer als een instructie, maar veeleer als een uitnodiging om zelf te zoeken naar de betekenis van symbolen en elementen van het ritueel. Al bevat dit boek zo'n 2650 vragen en antwoorden, betekenisverlening blijft een persoonlijke opdracht:

Aan u de vraag ...

Zie ook de boekbespreking door Henk Masselink in Toth, 2020-4, pg 80 en 81.

Na de gedegen studie van Dr. Willem Bruijnesteijn van Coppenraet over “De ontwikkeling der Hoge Graden van de Moderne Ritus” in Studieblad 1 van de maçonnieke stichting Ritus en Tempelbouw / Quatuor Coronati Nederland (*in de logebibliotheek aanwezig -AK*), heeft de schrijver opnieuw een belangwekkende studie voltooid. In “De Gotische Constituties” worden de bronnen van de vroegste vrijmetselarij in kaart gebracht. Het is de periode van enkele eeuwen, die voorafgaat aan het jaar 1717, waarin in Engeland de eerste Grootloge wordt opgericht.

Het nu in Studieblad 5 gepresenteerde bronnenmateriaal is een uitdaging voor de maçon in de 21ste eeuw en voor een ieder die zich in de oorspronkelijke uitgangspunten wil verdiepen. Wie dit boek bestudeert ontdekt de inhoud van geschriften als het Regius Manuscript uit 1390, het Charter van Keulen en diverse pauselijke bullen. Het heden kunnen we uitsluitend begrijpen, door het verleden te kennen. Zo wordt de relatie tussen de oude geschiedenis van het bouwwezen en de vrijmetselarij inzichtelijk gemaakt.

Bron: Ritus en tempelbouw

Samenvatting

Zijn mensen wolver voor elkaar of elkaars hoeders? Kiezen we voor een samenleving gebaseerd op baatzucht of op genereuze verantwoordelijkheid? Het ethisch appel van het sterke en kwetsbare gelaat van de ander uit het denken van Emmanuel Levinas vormt voor Roger Burggraeve de toetssteen in het zoeken naar de grondslagen voor humaan samenleven.

Doordenken over maatschappelijke thema's als geweld en macht, rechtvaardigheid, politiek en staat, totalitarisme en mensenrechten...: dat alles is noodzakelijk om de kleine goedheid zinvol ter sprake te brengen. Anders verwordt ze tot altruïstisch sentimentalisme en "lollige liefde".

Als uitdrukking van ethisch individualisme is de kleine goedheid een hefboom die elk sociaal, economisch en politiek systeem openbreekt. Tevens opent zij een nieuw perspectief op de toekomst: "Ze wint nooit, maar wordt ook nooit overwonnen". Zo is ze de vonk van de Oneindige in de eindige!

Roger Burggraeve die als geen ander het gedachtegoed van Levinas kent, weet in dit boek de draagwijdte ervan aan te tonen in confrontatie met het heersende denken in onze neoliberale samenleving. Hij is emeritus professor aan de faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (bron: *bol.com*).

Mysteriegodsdiensten met inwijdingsrituelen kennen al een heel lange geschiedenis. In Egypte, Perzië, Griekenland en Rome kwamen mensen samen om hun existentieel inzicht te verdiepen en om zichzelf als mens te vervolmaken. De vrijmetselarij is een hedendaagse vorm van esoterische spiritualiteit waarin symbolen een grote rol spelen.

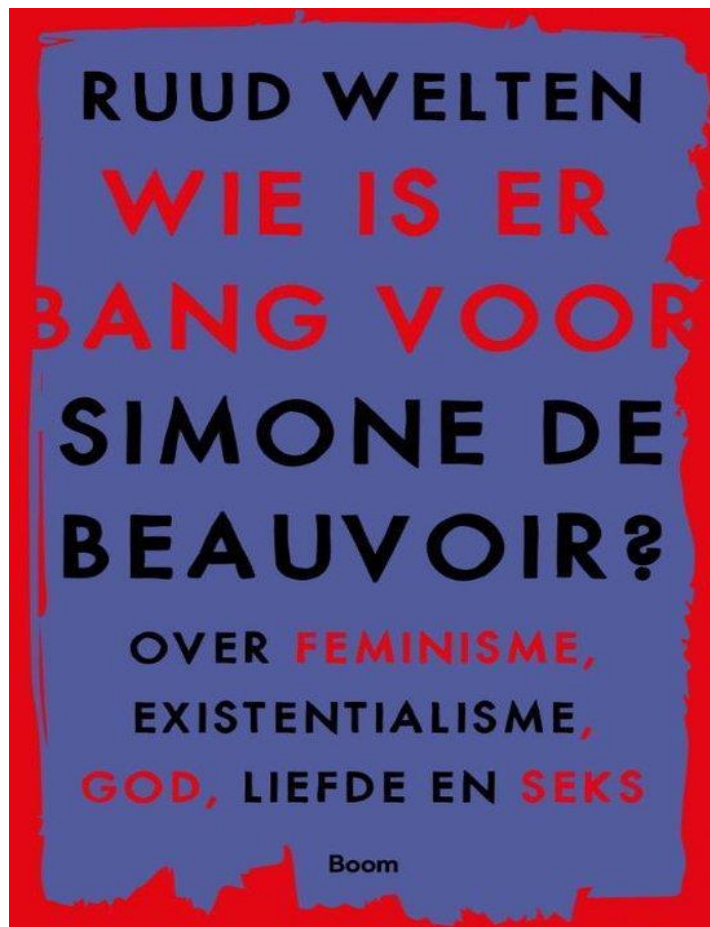
De betekenis hiervan is niet eenduidig, de beleving ervan staat centraal. De Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung probeerde deze “numineuze” kwaliteit van symbolen begripsmatig te vatten.

De geboren Hasselaar **Marc Journée** (° 1948) schreef er een proefschrift over. Hiermee promoveerde hij aan de medische faculteit van de Erasmusuniversiteit in Rotterdam, sectie psychiatrie. Marc werd gastdocent aan het Jungiaans Instituut in Nijmegen, en was jarenlang actief lid van de Reguliere Grootloge van België.

Zijn dissertatie is opgenomen in de digitale bibliotheek: dus gratis verkrijgbaar via de site

<https://www.logejacobvancampen.nl/bibliotheek/>

of via de bibliothecaris dmv een mailtje naar arjenk693@gmail.com

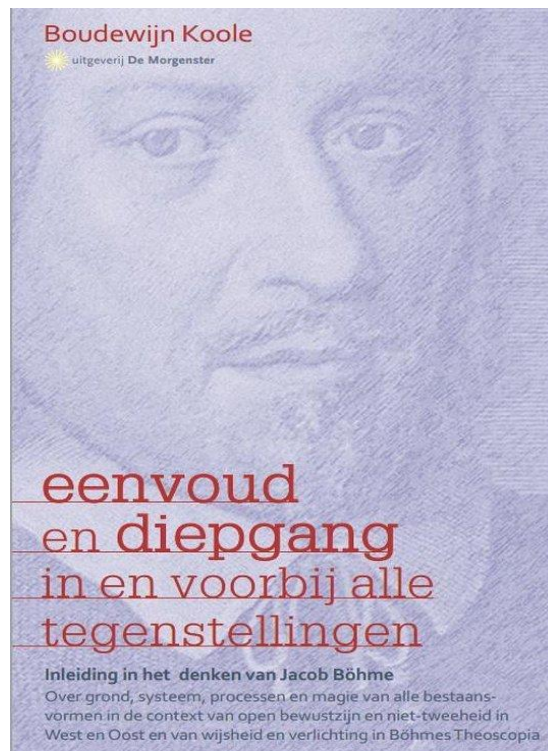

Samenvatting

Verfrissende, actuele kijk op Simone de Beauvoir, een van de meest besproken denkers van dit moment.

Simone de Beauvoir is terug van weggeweest. In *De tweede sekse* (1949) legde ze de zo vanzelfsprekend heersende masculiniteit van de westerse cultuur bloot. Het vuistdikke boek werd vooral door vrouwen gelezen en daarna gebruikt om mannen mee om de oren te slaan. Wordt het niet eens tijd dat ook mannen deze twintigste-eeuwse klassieker gaan lezen? De systematische achterstelling van vrouwen is immers een probleem van de hele westerse samenleving, en niet alleen van vrouwen.

Wie is er bang voor Simone de Beauvoir? biedt een verfrissende, actuele kijk op Simone de Beauvoir, vanuit een mannelijk perspectief. Ruud Welten gaat in op vaak onverwachte en nog onontgonnen aandachtsgebieden in het denken van De Beauvoir. Naast feminisme en existentialisme komen ook psychoanalyse en literatuur aan bod, en naast de achterstelling van vrouwen ook religiositeit, liefde en seksualiteit. In het concluderende hoofdstuk wordt de vraag gesteld waarom, ondanks vrouwenquota en diversiteitsbeleid, de ongelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen tot op de dag van vandaag blijft voortbestaan.

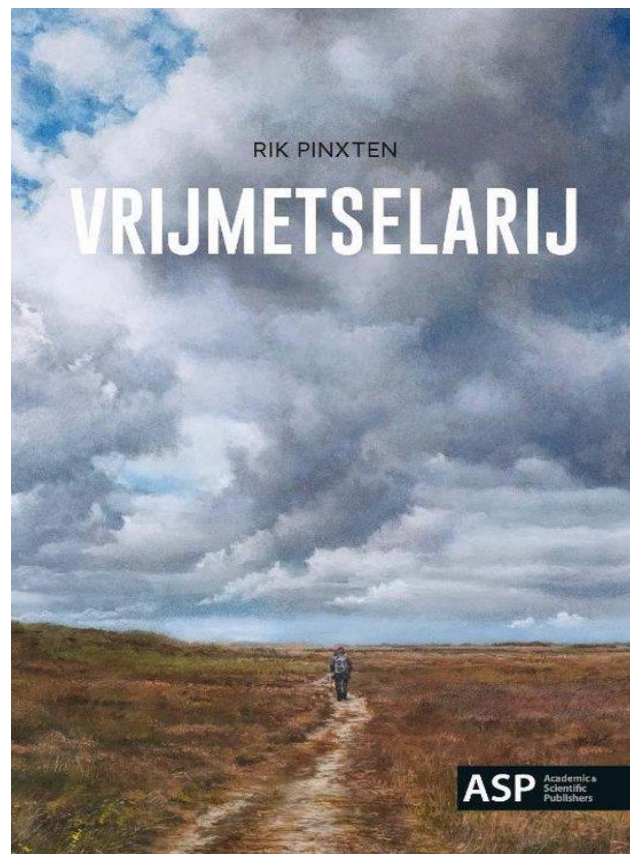
Samenvatting

eenvoud en diepgang in en voorbij alle tegenstellingen Inleiding in het denken van Jacob Böhme Jacob Böhme heeft een diepgaande invloed gehad op alle gebieden van het cultureel-religieuze en esoterische leven. Over de gehele wereld zijn talrijke groeperingen van rozenkruisers, piëtisten en vrijmetselaars schatplichtig aan zijn genie. Nu is zijn invloed niet eenvoudig samen te vatten: wat maakt er de kern van uit? Is dat niet vooral zijn meest bekende aandachtspunt: zijn gerichtheid op innerlijke verandering? Maar hij was veel meer dan een heraut die de mens wees op zijn goddelijke innerlijk. Voor Böhme zelf was de veel minder bekend geworden samenhang van zijn ideeën – ook die van de innerlijke verandering! – met de zeer oude en invloedrijke tradities van de eenheid der tegendelen en de androgynie minstens zo belangrijk. Deze invloeden, die Böhme op unieke wijze verwerkte in zijn geschriften, vormen het hoofdonderwerp van de onderhavige nieuwe studie van Boudewijn Koole. Boeiend zijn daarbij zijn observaties over het denken van de Philosophus Teutonicus, waarbij Koole hem vergelijkt met denkers uit de oudheid, (Herakleitos, Philo van Alexandrië), de Middeleeuwen (Cusanus), met denkers uit Böhmes eigen tijd (Descartes, Spinoza) en uit de eeuwen daarna (Kant, Nietzsche, Hegel, Marx). Maar ook twintigste-eeuwse denkers als Margaret Baker en zenboeddhist Dogen Kigen vormen onderdeel van zijn beschouwingen. Dit boek is te beschouwen als een pendant bij de Nederlandse uitgave van Theosopia, een tekst die Jacob Böhme tegen het einde van zijn leven schreef en die als een beknopte essentie van zijn denken mag worden beschouwd. *[Dit werk is onlangs aangeschaft in de bibliotheek, AK]*

Boudewijn Koole bezorgde de vertaling van Böhmes tekst, die in 2019 bij Uitgeverij Rozekruis Pers verscheen.

Zie ook de recensie in VM, jaargang 74-oktober 2020 pg 33 en het interview met de auteur in hetzelfde nummer.

Samenvatting

Vrijmetselarij is een van de weinige initiatietradities in het Westen. Ontstaan rond het einde van de renaissance, in een context van uitzichtloze godsdienstoorlogen binnen het Christendom, werd het een project dat de soevereiniteit van individuen centraal stelde, terwijl tegelijk spirituele, rituele en symbolische afspraken en acties werden uitgewerkt. De auteur onderzoekt, zoals een antropoloog, hoe deze traditie zich vandaag in een diep veranderde wereldcontext, met mondiale interdependentie en wereldwijde culturele en religieuze interacties, mogelijks moet herbronnen. Sommige van de principes van de traditie blijven uitzonderlijk en kunnen werken als belangrijke verbindende instrumenten voor de mens in een periode van politieke en economische kanteling op wereldschaal. Dit boek wil aanzetten bieden om de nieuwe context aan te gaan binnen de vrijmetselarij en zo mensen in alle diversiteit te erkennen en tegelijk te verenigen.

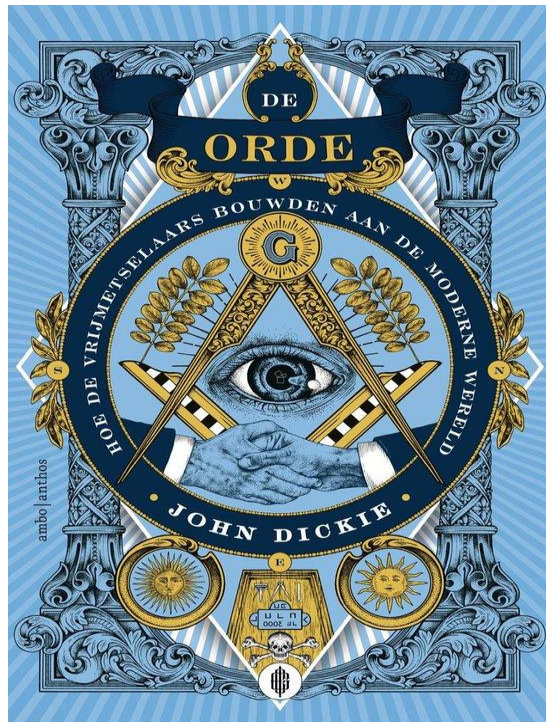
Bron: bol.com.

Zie ook de uitvoerige bespreking in Toth 2020-6, pg 26 – 44: in datzelfde nummer is ook het 1e hoofdstuk van dit boek gepubliceerd.

John Dickie

John Dickie (1963) is historicus en journalist, en doceert Italian Studies aan University College in Londen. In 2004 verscheen van hem het succesvolle *Cosa Nostra*. De geschiedenis van de Siciliaanse

maffia, waarvan in Nederland meer dan 20.000 exemplaren werden verkocht. Delizia! De geschiedenis van de Italiaanse keuken verscheen vervolgens in 2008, opgevolgd door *Bloedbroeders*. De opkomst van de Italiaanse maffia's in 2011. Zijn meest recente boek *Maffiarepubliek*. De vloek van Italië werd in 2013 gepubliceerd. *BRON: BOL.COM*

Samenvatting

In *De orde* verkent John Dickie de invloed en geschiedenis van de geheime organisatie de Orde van Vrijmetselaars (opgericht in 1717) die op de achtergrond nog altijd een stuwende kracht is in de wereld. De orde van John Dickie – auteur van onder andere *Cosa Nostra* en *Maffiarepubliek* – vertelt het verhaal van de geheime wereldgeschiedenis van de vrijmetselarij. Sinds de oprichting van de Orde van Vrijmetselaars in Londen in 1717 hebben de karaktervormende ideeën en rituelen van de fascinerende broederschap zich over de gehele wereld verspreid. Vandaag de dag telt de Orde ongeveer zes miljoen leden, waarvan zeventuizend in Nederland. Ondanks de grote internationale verscheidenheid zijn de vrijzinnige kernwaarden, rituelen en symbolen van de vrijmetselaars al eeuwenlang overal hetzelfde en hun invloed op de loop van de geschiedenis valt niet te onderschatten.

Zo is de Amerikaanse natie gegrondvest op de overtuigingen van founding father en vrijmetselaar George Washington; hielden de vrijmetselaarsnetwerken het Britse wereldrijk bijeen; werd de orde onder Napoleon een dekmantel voor revolutionaire samenzweringen; en kopieerde de Siciliaanse maffia met succes het maçonnieke organisatiemodel. De katholieke kerk zag vrijmetselaars echter als atheïsten en duivelsaanbidders, en voor Hitler, Mussolini en Franco waren vrijmetselaars verachtelijke verspreiders van pacifistische en socialistische ideeën en sympathisanten van de Joden die moesten worden uitgeroeid.

In *De Orde* verkent meestersverteller John Dickie op een even boeiende als meeslepende manier de invloed van de beweging, die op de achtergrond nog altijd een stuwende kracht is in de wereld zoals we die nu kennen.

BRON: BOL.COM

Zie ook: Toth 2020-6 pg. 79; in het daarop volgende nummer van Toth is een 'saillant' hoofdstuk uit dit boek gepubliceerd.